

Handläggare:
Cecilia Rivard
08 508 18 048

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2018-06-14

Fossilbränslefri organisation 2030

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till handlingsplan för fossilbränslefri organisation 2030.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektör

Sara Wrethed
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade i november 2016 om Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040. Strategin innehåller bland annat ett utredningsuppdrag att ta fram en handlingsplan för att staden som organisation ska vara fossilbränslefri 2030. Syftet är att identifiera och inventera stadens fossilbränsleanvändning och ge förslag på insatser som leder staden mot fossilbränslefrihet. Resultatet har nu presenterats, i form av ett förslag till handlingsplan.

Förvaltningen har en positiv inställning till att verka för en helt fossilbränslefri organisation 2030. Med utökat stöd för att ställa rätt krav i upphandlingsprocesser samt att arbeta med beteendeförändringar hos medarbetarna kan förvaltningen påverka utvecklingen i rätt riktning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling i samråd med avdelningen för ekonomi.

Bakgrund

Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040 antogs av kommunfullmäktigen den 28 november 2016. Strategin innehåller delmål och ett antal utredningsuppdrag. Ett av dem är att ta fram en handlingsplan för att staden som organisation ska vara fossilbränslefri 2030.

Kommunstyrelsen fick uppdraget att ta fram handlingsplanen tillsammans med servicenämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden. Utredningen Fossilbränslefri organisation 2030 ligger till grund för handlingsplanen.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till en rad instanser, bland annat alla stadsdelsnämnder, för yttrande senast den 27 juli.

Remissen i sammanfattning

Syftet med utredningen var att identifiera och inventera stadens fossilbränsleanvändning och ge förslag på insatser som leder staden mot fossilbränslefrihet.

Inventeringen innefattar inte kvantifiering eller beräkning av de faktiska utsläppen av växthusgaser utan belyser snarare i vilka användningsområden de uppstår. Förslagen på åtgärder lyfter fram det stadens verksamheter måste ta hänsyn till och ta hand om inom olika verksamhetsområden för att fasa ut fossilbränsleanvändningen.

Stockholms stad som organisation bedöms stå för cirka 10 procent av de totala utsläppen i Stockholm och ska gå före i omställningen för att bli fossilbränslefri senast 2030.

Rapporten har utgått från den systemgräns som gäller för Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040¹ men inkluderar stadens verksamheter utanför kommungränsen. Utsläpp från transporter

¹ Utsläpp inom Stockholms stads geografiska gräns från uppvärmning och kylning av fastigheter, vägtransporter inom kommungränsen oavsett vem som utför dem, tåg och sjöfart inom stadens gränser och flyget vid Bromma flygplats upp till 915 meter, all övrig gas- och elanvändning för hushåll och verksamheter inom kommungränsen.

av varor som staden köper in omfattas men inte de utsläpp som uppkommit vid tillverkningen av varan.

Fossilbränslefrihet definieras som att Stockholms stad som organisation inte förbrukar några fossila bränslen i energisyrte. Fossilbränslefrihet är därmed ett mer ambitiöst mål än liknande formuleringar, som exempelvis minskad miljöpåverkan och fossilbränsleoberoende. Fossilbränslefri innebär att stadens egen fossilbränsleanvändning ska upphöra helt.

Rapportens förslag till åtgärder är utformade mot bakgrund av de förutsättningar som är kända idag kring teknikutveckling och andra omvärldsförutsättningar för att staden ska komma så långt som möjligt.

Stadens nuvarande fossilbränsleanvändning är störst inom uppvärmning och användning av arbetsmaskiner.

Förslagen till åtgärder och insatser är uppdelade i tolv grupper:

1. Förankring och styrning
2. Kommunikation och uppföljning
3. Strategisk samverkan
4. Upphandlingsstöd för fossilbränslefri organisation
5. Fossilbränslefri el
6. Fossilbränslefri uppvärmning
7. Fossilbränslefri gasanvändning
8. Fossilbränslefri fordonsflotta
9. Fossilbränslefria transporttjänster
10. Fossilbränslefria varutransporter
11. Fossilbränslefria arbetsmaskiner och entreprenader
12. Fossilbränslefria tjänsteresor

De inledande åtgärdsförslagen syftar till att ytterligare förankra målet om en fossilbränslefri organisation 2030 i stadens styrdokument och att genom samverkan ge förutsättningar för att nå målet. Övriga åtgärder ger förslag på insatser för att avsluta fossilbränsleanvändningen inom respektive sektor. Majoriteten av åtgärderna är upphandlingsrelaterade där krav på förnybara bränslen måste ställas. Utbudet av alternativ till fossila bränslen är i vissa delar begränsat, särskilt för arbetsmaskiner. Möjligheter att nå fossilbränslefrihet avgörs till stor del av teknikutvecklingen.

För åtgärderna finns ingen ingående ekonomisk kalkyl och de ekonomiska förutsättningarna för målet 2030 är inte fastslagna men förutsätts medföra ökade kostnader för staden.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen har en positiv inställning till att verka för en helt fossilbränslefri organisation 2030. De två kategorier som förbrukar mest fossila bränslen inom staden som helhet, uppvärmning och arbetsmaskiner, har förvaltningen begränsade möjligheter att påverka.

Förvaltningen hyr alla sina verksamhets- och administrativa lokaler, flertalet av kommunala bolag men även av privata fastighetsägare. Fossilbränslefri uppvärmning, kyla etcetera i kommunalt ägda lokaler bör inte vara något problem då fastighetsägarna ingår i stadens organisation. När det gäller privata fastighetsägare måste förvaltningen ställa krav på fossilbränslefri energi. Förvaltningen har kommit överens med fastighetsägaren om ett grönt hyresavtal för förvaltningens kontorslokaler i Farsta Centrum. Avtalet innebär att parterna bland annat är överens om att förnyelsebar energi ska användas i fastigheten. Denna typ av avtal måste öka i antal för att minska koldioxidutsläppen.

Kategorin arbetsmaskiner förekommer inom entreprenaden för parkdrift. Den tekniska utvecklingen av alternativa drivmedel till arbetsmaskiner går långsamt och det är svårt att se att den skulle nå tillräckliga resultat inom en överskådlig framtid. För övrigt har Stockholm, Göteborg och Malmö gemensamma krav vid upphandling av arbetsmaskiner. Konsekvensen av skärpta krav på fossilbränslefria drivmedel skulle öka kostnaden för parkdriften vilket i sin tur (om nämnden inte kompenseras ekonomiskt) skulle inverka på skötselnivån.

Förvaltningen bör kunna påverka och åtgärda i större eller mindre omfattning inom flera av de kategorier som nämns i utredningen. Exempelvis är det en tämligen enkel åtgärd att se till att samtliga leasade och ägda fordon inom förvaltningen drivs med el eller gas. I dagsläget har förvaltningen 35 procent fordon som drivs med fossila bränslen samt 18 procent etanolbilar. Andelen etanol måste förbättras och förvaltningen behöver arbeta mer med förändringar av beteenden och vanor.

I de fall egen bil används i tjänsten bör samma krav på fossilbränslefria drivmedel kunna ställas på dessa fordon.

Målet en fossilbränslefri organisation 2030 kan uppnås genom att ställa skarpare krav i kommande upphandlingar. Genom att ställa krav kan kommunsektorn driva på den tekniska utvecklingen. Förvaltningen kommer troligen att behöva utökad stöd i upphandlingsprocesser.

Kommunikationsinsatser måste genomföras för alla nivåer inom stadens organisation. Det svåraste med att nå målet en fossilbränslefri organisation 2030 är att få alla medarbetare involverade i arbetet med beteendeförändringar. Nästa miljöprogram blir ett av de viktigare policydokumenten för att sprida kunskapen om målet om en fossilbränslefri organisation 2030.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Stadsledningskontorets förslag till handlingsplan för fossilbränslefri organisation 2030